

EIR 2019

Preskúmanie vykonávania environmentálnych právnych predpisov Vybrané kľúčové poznatky o stave vykonávania environmentálnych právnych predpisov v Európe

VYMEDZENIE, CIELE A PRÍNOS EIR

- Cieľom preskúmania vykonávania environmentálnych právnych predpisov (EIR) je zlepšiť vykonávanie environmentálnej politiky a právnych predpisov EÚ zistením príčin nedostatkov vo vykonávaní a vyriešením systémových prekážok v začleňovaní environmentálnych právnych predpisov v rôznych sektoroch. EIR mapuje hlavné problémy aj zaužívané dobré postupy každého členského štátu.
- Ak sa spoločne dohodnuté predpisy riadne nevykonávajú, Európska komisia môže začať súdne konanie a často ani nemá inú možnosť. Na zlepšenie možností lepšieho a včasného vykonávania (doposiaľ sa porušenie právnych predpisov EÚ rieši spätne) Komisia prišla s preskúmaním vykonávania environmentálnych právnych predpisov, ktoré umožňuje krajinám EÚ čo najskôr nájsť osobitne prispôbené riešenia.
- Vykonávanie environmentálnej politiky a právnych predpisov je nevyhnutné na zabezpečenie zdravého životného prostredia a môže vytvoriť nové príležitosti pre ekonomický rozvoj a ekologický rast.
- Odhadované celkové každoročné náklady na odstránenie aktuálnych nedostatkov vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov sú podľa novej štúdie približne 55 miliárd eur.
- Európska komisia sa zaväzuje podporovať členské štáty v zlepšovaní vykonávania environmentálnych predpisov napríklad formou nástroja partnerskej výmeny a bilaterálnych dialógov. Úspech týchto nástrojov si vyžaduje aktívnu spoluprácu regionálnych orgánov, miestnych orgánov a iných zúčastnených strán.

OBEHOVÉ HOSPODÁRSTVO

- Európska Komisia prijala v roku 2015 ambiciózný akčný plán pre obehové hospodárstvo, ktorý zahŕňa opatrenia na stimuláciu prechodu krajín EÚ na obehové hospodárstvo, podporu globálnej konkurencieschopnosti, podporu trvalo udržateľného hospodárskeho rastu a vytvorenie nových pracovných miest.
- Akčný plán EÚ pre obehové hospodárstvo stanovuje konkrétny a ambiciózný program opatrení, ktoré pokrývajú celý cyklus: od výroby a spotreby po nakladanie s odpadom, trh s druhotnými surovinami a zrevidované legislatívne návrhy týkajúce sa odpadu. V prílohe akčného plánu sa stanovuje časový plán dokončenia opatrení.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

Navrhované opatrenia vďaka rozsiahlejšiemu recyklovaniu a opätovnému využitiu prispievajú k uzatvoreniu kruhu životného cyklu výrobkov a sú prospešné pre životné prostredie aj hospodárstvo.

- Napriek tomu, že sa politický rámec obehového hospodárstva posilnil, vo vykonávaní environmentálnych právnych predpisov v rôznych oblastiach vrátane odpadu ešte stále prevládajú nedostatky.
- Len 5 členským štátom EÚ sa zatiaľ podarilo dosiahnuť cieľ recyklácie 50 % komunálneho odpadu do roku 2020, kým niekoľkým ďalším krajinám hrozí riziko nedosiahnutia tohto cieľa.
- Predchádzanie vzniku odpadu zostáva naďalej dôležitou témou: priemerný vznik komunálneho odpadu v EÚ od roku 2014 vzrástol.

ZMENA KLÍMY

- Cieľom legislatívy EÚ o zmene klímy je prispievať k vyššej odolnosti Európy voči zmene klímy lepšou pripravenosťou a lepšou schopnosťou reagovať na vplyvy zmeny klímy na miestnej, regionálnej, národnej a EÚ úrovni.
- Vykonávanie právnych predpisov týkajúcich sa klímy je v EÚ celkovo na dobrej úrovni, hoci úsilie všetkých členských štátov sa na úrovni EÚ sa musí zintenzívniť, aby sa zabránilo, resp. aby sa minimalizovali škody spôsobené zmenou klímy.
- Vykonávanie právnych predpisov EÚ o klíme v plnom rozsahu by znížilo emisie v EÚ do roku 2030 na približne 45 % (v porovnaní s rokom 1990).

OCHRANA PRÍRODY A BIODIVERZITA

- EÚ už dosiahla cieľ pre rok 2020 začleniť 10 % pobrežných a morských oblastí do chránených území stanovený v Dohovore OSN o biologickej diverzite. Sústava Natura 2000 sa rozširuje aj na súši a jej plocha zaberá 18 % suchozemského územia. Napriek tomuto pokroku musí väčšina členských štátov zrýchliť úsilie o zaviesenie a dobré spravovanie sústavy Natura 2000.
- Biodiverzita v EÚ naďalej upadá aj napriek tomu, že na miestnej úrovni bol dosiahnutý istý pokrok. Značné nedostatky členských štátov vo vykonávaní, presadzovaní, financovaní a začlenení tejto politiky majú vplyv na úsilie o ochranu európskych ekosystémov pred tlakmi, ako napríklad nevhodné poľnohospodárske postupy, rozširovanie miest alebo šírenie invázných nepôvodných druhov.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

ZDRAVIE A KVALITA ŽIVOTA OBČANOV

Kvalita ovzdušia/hluk

- Kvalita ovzdušia v Európe sa za posledné desaťročia zlepšila, no väčšina členských štátov musí urýchliť znižovanie emisií (najmä emisií vznikajúcich v preprave a poľnohospodárstve) a podporovať výrobu ekologickejšej elektrickej energie.
- Od roku 2017 vedú členské štáty a Komisia sériu dialógov zameraných na kvalitu ovzdušia. Do konca roka 2018 je naplánovaných šesť dialógov o čistom ovzduší, počas ktorých sa bude diskutovať o konkrétnych problémoch v Českej republike, Maďarsku, Írsku, Luxembursku, Slovenskej republike a Španielsku.

Priemyselné emisie

- Cieľom smernice o priemyselných emisiách je zabezpečiť vysokú úroveň ochrany ľudského zdravia a životného prostredia a zároveň podporiť inovácie a zvýšiť konkurencieschopnosť. Na podporu značného zníženia znečisťujúcich látok sa zavádzajú mnohé prelomové technológie, no problémy stále pretrvávajú. Priemyselné emisie z energetického sektora sú hlavným zdrojom znečistenia ovzdušia a/alebo vody v 11 členských štátoch, v 7 krajinách EÚ vytvára najväčší podiel emisií sektor chovu hydiny a dobytky a v 2 krajinách EÚ sú to závody na výrobu železa a ocele. Emisie spôsobené činnosťami súvisiacimi s nakladaním s odpadom sa stále týkajú troch členských štátov.

Voda

- Napriek tomu, že niekoľko členských štátov prijalo dobré opatrenia, je pred nami ešte veľa práce, kým dosiahneme ciele právnych predpisov EÚ v oblasti vôd týkajúce sa aj komunálnych odpadových vôd, záplav alebo manažmentu povodí. Na splnenie týchto cieľov sú nevyhnutné väčšie investície vrátane investícií z fondov EÚ.

Chemické látky

- Hlavným cieľom právnych predpisov EÚ o chemických látkach je vhodné a bezpečné nakladanie a používanie chemických látok z hľadiska životného prostredia. Členské štáty zintenzívňujú vzájomnú spoluprácu s cieľom presadzovať tieto právne predpisy.

EKOLOGICKÉ ZDAŇOVANIE, ZELENÉ VEREJNÉ OBSTARÁVANIE A FINANCOVANIE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

- Finančné stimuly a ekonomické nástroje, ako napr. postupné ukončenie subvencií škodlivých pre životné prostredie, predstavujú efektívny spôsob, ako dosiahnuť environmentálne ciele.
- = Hlavným problémom financovania životného prostredia v niekoľkých členských štátoch je zabezpečiť, aby boli finančné prostriedky poskytnuté na primeranej úrovni,

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**

a v iných členských štátoch vzniká problém s efektívnym využívaním fondov EÚ, ktorý je niekedy spôsobený nedostatočnou kapacitou vládnych orgánov.

- Na dosiahnutie environmentálnych cieľov sú často potrebné vyčlenené finančné prostriedky. Najviac finančných prostriedkov z Európskeho štruktúrneho a investičného fondu (ESIF) sa v 12 členských štátoch od roku 2014 do 2020 vyčleňuje na „ochranu životného prostredia a efektívne využívanie zdrojov“.

SPRÁVA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA/ZAČLENENIE ENVIRONMENTÁLNYCH PRÁVNÝCH PREDPISOV

- Orgány pre životné prostredie v niektorých členských štátoch majú nedostatok personálu. Tento nedostatok kapacít a ľudských zdrojov má vplyv na ich schopnosť vykonávať a presadzovať právne predpisy.
- Členské štáty môžu ďalej zlepšovať svoju celkovú správu životného prostredia, ktorá zahŕňa transparentnosť, prístup k informáciám alebo zabezpečenie, aby sa mimovládne organizácie mohli podieľať na tvorbe environmentálnej legislatívy. Správa ďalej zahŕňa zlepšovanie zdrojov a kapacít na rôznych úrovniach, aby bolo možné efektívne presadzovať a vykonávať environmentálne právne predpisy.
- Lepšie začlenenie environmentálnych právnych predpisov možno dosiahnuť, ak sa environmentálne riziká zohľadnia v príprave a vykonávaní iných verejných právnych predpisov, ako napríklad v oblasti energetiky, prepravy a poľnohospodárstva.
- TAIEX-EIR PEER TO PEER je nástroj partnerskej výmeny informácií, ktorý napomáha orgánom pre životné prostredie zlepšovať vykonávanie environmentálnych právnych predpisov.
- Nástroj TAIEX-EIR PEER TO PEER slúži na partnerskú výmenu odborných informácií ku všetkým témam, ktorými sa zaoberajú správy EIR jednotlivých krajín, ako napríklad obehové hospodárstvo a nakladanie s odpadom, ochrana prírody, biodiverzita, ekologická infraštruktúra a ochrana pôdy, zlepšovanie kvality ovzdušia, kvalita a manažment vody a trvalo udržateľný mestský rozvoj. Správy EIR sa môžu zaoberať aj spoločnými hlavnými príčinami nedostatkov vo vykonávaní, ako napríklad administratívne kapacity, schopnosti, koordinačné mechanizmy, prístup k spravodlivosti, zodpovednosť za životné prostredie, zabezpečenie dodržiavania predpisov, podávanie správ a výmena informácií o životnom prostredí alebo iné aspekty správy životného prostredia.
- Nástroj partnerskej výmeny TAIEX-EIR PEER TO PEER bol úspešne spustený v roku 2018. Všetky členské štáty sa zapojili do minimálne jedného podujatia a viac ako polovicu podujatí tvorili medzinárodné workshopy. V roku 2018 sa uskutočnilo 19 projektov. Väčšina projektov partnerskej výmeny sa zatiaľ týka obehového hospodárstva, odpadu a ovzdušia.

**TAKE THE
INITIATIVE!**

**#EUGreenWeek
13–17 MAY 2019**